

ÎNCHEIERE

10 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Serviciul Vamal al Republicii Moldova,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Rudicov împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova privind anularea actelor administrative, restabilirea în funcție și încasarea despăgubirilor, împotriva deciziei din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 12 octombrie 2018 Andrei Rudicov, reprezentat de avocatul Eugeniu Glușcenco, a adresat cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova privind anularea actelor administrative, restabilirea în funcție, încasarea despăgubirilor și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că a activat în cadrul Serviciului Vamal din 04 martie 2013, exercitând funcțiile de inspector al Secției destinații vamale, Direcția destinații vamale a Aparatului central, șef-interimar al Serviciului managementului riscurilor, Secția contracararea fraudelor vamale a Biroului vamal Ungheni, inspector principal al Serviciului reverificare, Secția control Ungheni (PVFI feroviar).

La 27 septembrie 2018, directorul Serviciului Vamal – Vitalie Vrabie a emis ordinul nr.834-p privind sancționarea lui Andrei Rudicov prin destituirea din serviciul vamal, în baza art. 51 alin. (1) lit. f) și g), alin. (2) lit. j) din Legea cu privire la serviciul vamal nr. 302 din 21.12.2017, însă nu este de acord cu ordinul numit, considerându-l ilegal și care necesită a fi anulat.

La 23 mai 2018, în trenul nr. 106 pe linia București – Chișinău, la intrarea în țară s-a prezentat Aga Ion. Reieșind din atribuțiile fișei de post, a efectuat controlul vamal în vagonul nr. 5 în care se afla și Aga Ion. La întrebarea dacă are ceva de declarat, Aga Ion verbal a declarat doar bunuri pentru necesități personale.

Reieșind din faptul ca domnul Aga avea asupra sa trei geți voluminoase s-a decis de a efectua controlul fizic al bagajelor.

În urma efectuării controlului fizic al bagajelor, pe lângă lucrurile personale au fost identificate: 5 perechi de încălțăminte pentru copii (62046185) (mărimi diferite); 12 maiouri pentru copii (mărimi diferite); 3 maiouri pentru maturi (62081100) (mărimi diferite); 29 perechi ciorapi pentru copii (61159699) (mărimi diferite); 2 perechi pantaloni pentru damă (mărimi diferite); 6 perechi pantaloni scurți (62046185) (mărimi diferite), toate în stare nouă. Aga Ion a comunicat că toate bunurile depistate sunt destinate familiei și nu în scop comercial.

În aceste circumstanțe, dânsul i-a înmănat lui Aga Ion declarația vamală DV-6, pentru completare, totodată aducându-i la cunoștință prevederile Legii nr. 1569 din 20.12.2002 cu privire modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice, fiindu-i solicitat să achite drepturile de import pentru mărfurile introduse. Aga Ion nu a fost de acord cu achitarea drepturilor de import. Ulterior din suma stabilită de 2 632,35 de lei, a fost întocmită TV-14 seria AC nr. 165261 din 23 mai 2018 fiind încasate drepturi de import în suma de 917,54 lei. Valoarea bunurilor în vamă a fost calculată din cele declarate de Aga Ion în declarația DV-6, completată de ultimul.

Bunurile nu au fost calificate ca lot comercial, impozitarea a fost efectuată conform prevederilor anexei la Legea nr. 1569 din 20.12.2002 și conform prevederilor pct. 4 din Hotărârea Guvernului nr. 1185 din 30.09.2003 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la modul de introducere și scoaterea bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova.

Consideră că a fost destituit din funcție în rezultatul traficului de influență din partea prim-ministrului Republicii Moldova, care a exercitat imixtiunea în activitatea angajatorului și la ședința Guvernului din 12 septembrie 2018 a dat indicație directă de eliberarea sa din funcție. În aceeași zi a fost depus raportul privind necesitatea inițierii unei anchete de serviciu și tot la 12 septembrie 2018, a fost emis ordinul nr. 401-O privind efectuarea anchetei de serviciu de către Direcția integritate și supraveghere. Ordinul respectiv i-a fost adus la cunoștința la 13 septembrie 2018, și în aceeași zi ancheta de serviciu a fost finalizată și întocmită încheierea privind consemnarea faptelor constatate în cadrul anchetei de serviciu nr. 401-O din 12 septembrie 2018 cu propunerea de a aplica inspectorului principal PVFI Ungheni Biroul Vamal Centru, Andrei Rudicov, sancțiunea disciplinară „destituirea din serviciul vamal”.

În cadrul anchetei de serviciu s-a ajuns la concluzia că a fost ignorată fișa de post a inspectorului principal, însă dânsul nici nu avea obligația de a respecta fișa de post a inspectorului principal, deoarece deținea funcția de inspector superior – funcție ierarhic inferioară. Consideră că în cadrul anchetei de serviciu nu s-a intrat în esența cazului cercetat, din motivul grabei și cunoașterii din start a finalității necesare – eliberării sale din funcție.

Deși din ordinul de eliberare și din încheierea comisiei de anchetă rezultă că dânsul a calificat eronat lotul de marfă ca fiind unul necomercial, această constatare nu corespunde realității, deoarece în cazul unei asemenea calificări, în general nu avea să permită trecerea acestui lot pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, or, Ion Aga, nu avea calitatea de întreprinzător și nu avea dreptul să introducă mărfuri în scop de comercializare.

Făcând referire la prevederile art. 5 alin. (1) al Legii cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice nr.1569 din 20.12.2002, explică reclamantul că înainte de a fi aplicată lit. b) a normei indicate, care prevede valoarea de până la 300 euro, urmează a fi aplicată lit. a), care face trimitere la mărfurile prevăzute în anexă la Legea cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice nr. 1569 din 20.12.2002, ceea ce dânsul a făcut, cât și toți colaboratorii vamali pe parcursul a 16 ani, de când este în vigoare Legea nr.1569.

Prin comparație, cantitățile reglementate în anexă și cantitățile introduse de Ion Aga sunt: încălțăminte (codul 64): permis 2 perechi, introdus 5 perechi; ciorapi (codul 61): permis 3 unități, introdus 29 unități; maiouri și pantaloni (codul 62): permis 3 unități, introdus 23 unități.

Astfel, consideră că dânsul a fost sancționat ilegal cu destituirea din funcție, deși s-a condus de prevederile legale și a executat întocmai legea, a avut un comportament corect și demn, pentru ce a și avut de pățimit.

Solicită reclamantul anularea ordinului Serviciului Vamal nr. 834-p din 27 septembrie 2018 cu privire la sancționarea lui Andrei Rudicov, Birou Vamal Centru; anularea ordinului Serviciului Vamal nr. 401-O din 12 septembrie 2018 privind efectuarea anchetei de serviciu de către Direcția integritate și supraveghere; anularea încheierii din 13 septembrie 2018 privind consemnarea faptelor constatate în cadrul anchetei de serviciu nr. 401-O din 12 septembrie 2018; restabilirea în funcția de inspector superior Post vamal Ungheni (PVFI feroviar), Biroul Vamal Centru; încasarea despăgubirii pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă; încasarea prejudiciului moral în mărime de 3 salarii medii lunare; încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 27 februarie 2019, s-a admis parțial acțiunea, s-a anulat ordinul Serviciului Vamal nr.834-p din 27 septembrie 2018 cu privire la sancționarea lui Andrei Rudicov, s-a restabilit Andrei Rudicov în funcția de inspector superior, Post Vamal Ungheni (PVFI feroviar), Biroul Vamal Centru, începând cu data de 27 septembrie 2018, s-a încasat din contul Serviciului Vamal al Republicii Moldova în beneficiul lui Andrei Rudicov salariul mediu pentru absența forțată de la locul de muncă pentru perioada 27 septembrie 2018 – 27 februarie 2019 și a prejudiciului moral în mărime de un salariu mediu lunar în funcția restabilită.

În temeiul art. 256 Cod de procedură civilă, s-a dispus executarea imediată a hotărârii judecătorești în partea restabilirii lui Andrei Rudicov în funcția de inspector superior, Post Vamal Ungheni (PVFI feroviar), Biroul Vamal Centru și în partea încasării unui salariu mediu lunar.

În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel înaintată de Serviciul Vamal al Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 27 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

La 24 februarie 2020 Serviciul Vamal al Republicii Moldova, a declarat recurs împotriva deciziei din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând repunerea în termen a cererii de recurs, admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel din 17 septembrie 2019 și hotărârea din 27 februarie 2019

a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată și nefondată.

În motivarea recursului a indicat că recurentul a făcut cunoștință cu decizia instanței de apel la 24 ianuarie 2020 după recepționarea răspunsului la interpelarea adresată Curții de Apel Chișinău, referitor la prezenta cauză civilă. Mai mult Serviciul Vamal al R. Moldova nu a fost prezent la pronunțarea deciziei instanței de apel și a aflat despre decizie la 24 ianuarie 2020, anterior nefiind nici o scrisoare expediată în adresa recurentului cu decizia respectivă.

Consideră decizia instanței de apel ilegală, neîntemeiată și pasibilă de anulat deoarece instanța de apel la emiterea deciziei s-a axat doar pe faptul că Legea cu privire la Serviciul Vamal nr. 302 din 21.12.2017 prevede o abatere disciplinară care anterior nu era în legislația veche. Astfel, instanța eronat a apreciat faptul dat, or art. 46 lit. j) al Legii serviciului în organele vamale nr. 1150 din 20.07.2000 prevedea „ofensa adusă cetățeanului și lezarea drepturilor lui în timpul efectuării operațiunilor vamale constatate prin investigații de serviciu, cercetate sau în hotărâre judecătorească definitivă este o încălcare gravă a disciplinei de serviciu”.

A specificat că în cadrul investigației efectuate s-a stabilit expres faptul că inspectorul Rudicov Andrei, era obligat în conformitate cu fișa postului, Legii serviciului în organele vamale, Statutului disciplinar a factorilor de decizie din organele controlului vamal al R.Moldova și Codului de conduită a colaboratorului vamal, să-și exercite atribuțiile de serviciu cu conștiinciozitate și responsabilitate.

Consideră decizia instanței de apel ca fiind emisă unilateral și neîntemeiat, fapt ce presupune o încălcare a normelor procedurale, din care considerent urmează a fi casată.

La 04 mai 2020 Andrei Rudicov, reprezentat de avocatul Eugeniu Glușenco, a depus referință la recursul declarat de către Serviciul Vamal. Au solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil în temeiul art. 246 alin. (2) lit.d) Codul administrativ, având în vedere tardivitatea cererii de recurs, menționând că recurentul cunoștea despre decizia instanței de apel.

A accentuat că în cazul declarării admisibilității recursului, solicită respingerea recursului declarat de către Serviciul Vamal cu menținerea hotărârii primei instanțe și decizia instanței de apel.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, care în conformitate cu art. 257 alin. (1) Cod administrativ a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod, Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 a fost abrogată.

Totodată, în conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Examinând cererea cu privire la repunerea în termen a recursului și admisibilitatea recursului depus de Serviciul Vamal al Republicii Moldova,

completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea cu privire la repunerea în termen urmează a fi respinsă, iar recursul declarat inadmisibil, din următoarele motive.

Conform articolului 245 alin. (1), (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Potrivit articolului 246 alin. (1) și (2) lit. d) din Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.245 alin.(1).

Din materialele dosarului rezultă că decizia Curții de Apel Chișinău, a fost pronunțată public la 17 septembrie 2019, în prezența recurentului, Serviciul Vamal al Republicii Moldova, fapt ce se confirmă prin procesul-verbal al ședinței de judecată din 17 septembrie 2019 (f.d. 133, 136-137).

La 02 octombrie 2019 instanța de apel a plasat decizia motivată pe pagina web a instanței de judecată (https://cac.instante.justice.md/ro/court-decisions?dossier_number=02-3a-9965-13052019&type=Any&apply_filter=1), devenind astfel publică și opozabilă tuturor, prin urmare, invocarea necunoașterii nu poate opera.

Totodată decizia din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa Serviciului Vamal al Republicii Moldova la 11 octombrie 2019, ora 08.47, prin intermediul poștei electronice, la adresa de e-mail vama@customs.gov.md (f.d. 154), adresa de e-mail indicată în actele prezentate de către recurent, inclusiv și în cererea de apel (f.d. 90-91, 108-111, 132).

Colegiul menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice.

În aceste circumstanțe, recursul declarat de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova la data de 24 februarie 2020 este depus peste termenul legal prevăzut de lege.

La caz, termenul de declarare a recursului a început să curgă la 12 octombrie 2019 și a expirat la 11 noiembrie 2019.

Suplimentar la cele expuse, având în vedere dovezile din dosar, instanța de recurs subliniază că instanța de apel a expediat în mod eficient hotărârea din 17 septembrie 2019, iar lipsa unor acțiuni concrete de a ataca hotărârea demonstrează că, Serviciul Vamal al Republicii Moldova nu a depus suficientă diligență într-un timp rezonabil pentru a-și proteja drepturile (cauza Karakutsya versus Ucraina, 16 februarie 2017, parag. 60, 61)

Instanța de recurs consideră că nerespectarea termenului de declarare a recursului a fost cauzat în întregime de comportamentul recurentului.

În conformitate cu art. 24 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.

Colegiul notează că totuși, în caz de omiterea a termenului de îndeplinire a unui act de procedură, legiuitorul a prevăzut instituția repunerii în termen, conform art. 65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului.

Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Serviciul Vamal al Republicii Moldova a depus cerere de repunere în termen a recursului, însă Completul consideră că, motivele invocate în susținerea cererii privind repunerea în termen a recursului sunt lipsite de suport juridic.

Astfel, motivele invocate de către recurent, și anume că nu a fost prezent la pronunțarea deciziei instanței de apel și nu a cunoscut despre decizia emisă de Curtea de Apel Chișinău la 17 septembrie 2019, instanța de recurs le va respinge ca neîntemeiate, or materialele cauzei civile denotă contrariul, și anume reprezentantul Serviciul Vamal al Republicii Moldova, Trubca Veaceslav a fost prezent în ședința de judecată din 17 septembrie 2019 la examinarea apelului declarat de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova (f.d. 136-137), totodată decizia din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa Serviciului Vamal al Republicii Moldova, fiind confirmată recepționarea prin extrasul poștei electronice anexat la materialele cauzei (f.d. 154). Astfel, instanța de apel s-a conformat prevederilor art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, comunicând actul judecătoresc Serviciului Vamal al Republicii Moldova, prin intermediul poștei electronice.

Prin urmare, motivele invocate nu constituie temei îndreptățit, în sensul art. 65 alin. (1) din Codul administrativ, de admitere a cererii de repunere în termen a recursului, care nu a fost respectat de către recurent. Or, însăși textul legal al normei precitate stipulează că culpa unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului.

La acest capitol completul accentuează că recurentul a cunoscut despre modul de derulare a procesului în instanța de apel și urma să se intereseze de soarta dosarului despre care cunoștea cu certitudine că se află pe rolul instanței de apel, să demonstreze păstrarea interesului față de caz, pentru a dispune de posibilitatea contestării deciziei instanței de apel, în termen.

Serviciul Vamal al Republicii Moldova trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, interesându-se de soarta și etapa procedurală la care se află prezentul litigiu, în care are calitatea de recurent, pentru a depune în termen recursul.

Folosirea cu bună-credință a drepturilor și obligațiilor procedurale prezumă că partea trebuie la interval rezonabil de timp să manifeste diligență și să se intereseze

despre decizia motivată a instanței de apel, întru respectarea termenelor prevăzute de lege.

Contrar acestor prevederi legale, Serviciul Vamal al Republicii Moldova nu a depus diligența necesară, nu a întreprins acțiuni concrete de a afla soarta dosarului din moment ce recurentul a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, astfel prezumându-se interesul acestuia la soluționarea prezentului litigiu, urmând să întreprindă măsurile necesare de a proteja dreptul său de acces la instanță prin depunerea în termen a unui recurs, care să corespundă exigențelor impuse de legiuitor, în caz contrar intervenind *uno actu* aplicarea, cu titlu de sancțiune procedurală, declararea recursului inadmisibil în temeiul art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ.

În acest sens este imperioasă jurisprudența CtEDO în care Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (cauza Ponomaryov v. Ucraina, 3236, hotărârea din 03 aprilie 2008).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea privind repunerea în termen a recursului și a declara inadmisibil recursul depus de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 65, 230, 245, 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se respinge cererea cu privire la repunerea în termen a recursului.

Recursul depus de Serviciul Vamal al Republicii Moldova se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh